

W przeszłości wieś nazywała się Scojycino - 1258, Stoyentin - 1341, Stogutin - 1379, oraz Stojentin - do 1945 roku. Obecnie nazywa się Stowięcino. Z przekazów historycznych wiadomo, że w 1258 roku Świętopęk nadał Stojycino Norbertankom w Żukowie. Później w 1341 roku wzmiankowane było jako dobra lenne Stojentinów, nadane i powierzone przez księżęta pomorskie. W tym właśnie roku wymienieni zostali Bertold i Matzen ze Stoyentina, natomiast w 1379 roku Marcin i Bartek ze Stoguntina. W 1590 roku we wsi było siedmiu kmieci i dwóch zagrodników. Stojentinowie jako posiadacze wsi wymieniani byli jeszcze w 1618 roku, ale w 1717 właścicielem miejscowości był już Caspar Otto von Seger i wówczas wzmiankowano o sześciu kmieciach i trzech zagrodnikach. W 1732 roku natomiast włości były w rękach Jurgena Ludwiga Wobesera, później w 1762 roku Hauptmana Georga Heinricha v. Wobesera. W 1784 roku istniał we wsi folwark, było sześciu kmieci i trzech zagrodników. W 1804 roku jako właściciela wymieniano Hansa v. Wobesera. W 1853 - Ferdinand Schenemann za 91600 talarów kupił włości stowięcińskie, zaś w 1884 roku przejął je Otto Schenemann, a następnie, prawdopodobnie w 1906 roku znalazły się one w rękach Georga Scheunemanna. W 1914 roku w skład dóbr wchodziły również dwa folwarki: Schelow i Emilienhof. Ogólna powierzchnia majątku liczyła 840 hektarów, w tym było 741 ha pól, 61 ha łąk, 30 ha pastwisk, 6 ha lasu i 2 ha wód. W tym samym roku hodowano 49 koni, 327 sztuk bydła, 460 owiec i 250 świń. Do majątku należała gorzelnia i cegielnia. W 1925 roku w siedemdziesięciu dwóch domach wsi żyło 475 mieszkańców. W 1938 grunty majątku zajmowały 418 hektarów, w tym: 320 ha pól, 11 ha łąk i 15 ha pastwisk. W 1939 roku w Stowięcinie mieszkało też 475 osób.

Po II wojnie światowej właścicielem włości stał się Skarb Państwa, a później znalazły się one w obrębie Stacji Hodowli Roślin w Górzynie. Po 1992 roku majątek przejęła Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa i dzierżawiły go osoby fizyczne.

Według „Karty ewidencyjnej założenia parkowo - folwarcznego” zachowany w Stowięcinie park krajobrazowy pochodzi z XIX wieku. W czwartym ćwierćwieczu XIX wieku powstały także obiekty gospodarcze zlokalizowane na obrzeżach podwórz. Po 1945 roku zostały one w większości przebudowane. Pod koniec XIX wieku wybudowano również spichlerz i jeden dom robotników majątkowych. Założenie parkowo-folwarczne zlokalizowane jest w centralnej części Stowięcina, głównie po południowej stronie przebiegającej przez wieś szosy. Jego granicę wschodnią wytycza droga granitowa prowadząca do zabudowań wiejskich ustawionych w dolinie. Granicę południową wyznacza podstawa zbocza płaskowyżu. W skład założenia wchodzi trzy

W 1784 roku istniał we wsi folwark, było sześciu kmieci i trzech zagrodników. W 1853 - Ferdinand Schenemann za 91600 talarów kupił włości stowięcińskie, zaś w 1884 roku przejął je Otto Schenemann, a następnie, prawdopodobnie w 1906 roku znalazły się one w rękach Georga Scheunemanna

W Stowięcinie też mówiono po kaszubsku

części: parku, podwórz folwarcznego i kolonii domów robotników majątkowych.

Park krajobrazowy zajmuje południową część założenia parkowo-folwarcznego, rozplanowany został na malowniczym zboczu doliny, opadającej tarasami w stronę rozległej łąki, ciągnącej się w kierunku drzewostanu olszyny, dochodzącej do parku pałacowego w Górzynie. Dawniej na granicy parku z podwórzem, naprzeciw głównego wejścia do zespołu, od strony ulicy biegnącej przez wieś stał dwór. Jego elewacja frontowa zwrócona była na północ. Przy wschodniej ścianie dworu znajdował się ceglany mur oporowy, którego pozostałości przetrwały do czasów współczesnych. W odległości kilkunastu metrów na południe, półkolistie biegnie natomiast górna krawędź zbocza wzgórza. W przeszłości drzewostan parkowy od południowego zachodu sąsiadował z ogrodem użytkowym, przy obrzeżu którego biegł szpaler grabowy - obecnie zachowany tylko częściowo. Po 1945 roku ogród użytkowy zamieniono częściowo na wybiegi dla bydła, w części południowej natomiast ustawiono współczesny budynek, do którego prowadzą z podwórz folwarcznego drogi dojazdowe. Starodrzew parkowy -

głównie liściasty składa się z klonów, kasztanowców i lip.

Obejście folwarczne składa się z dwóch obejść gospodarczych: głównego i zachodniego. Główny wjazd do obejścia prowadzi od dojazdu do dworu - wysadzonego kilkoma drzewami, po którego wschodniej stronie znajduje się mniejsze i wyższe, drugie podwórze. Wschodnie obrzeże tego podwórz dochodzi do krawędzi zbocza, gdzie dawniej w kierunku zachodnim ustawiony był dwór.

Pierwszy kościół w Stowięcinie istniał w XV wieku. W źródłach wzmiankowany był już w 1519 roku. Należał do dystryktu kaszubskiego, kazania w języku kaszubskim głoszone były w nim do 1816 roku. Z pierwszego, gotyckiego kościoła pozostała tylko wieża, w XVII wieku bowiem wybudowany został drugi, ryglowy kościół z trójbocznie zamkniętym prezbiterium. W drugiej połowie XVIII w. dobudowana została zakrystia. Na skutek zagrażającej ruiny, kościół ten w 1961 roku rozebrano i na starych fundamentach w latach 1961 - 1963 wybudowano nowy.

Do czasu przebudowy dach budowli kryty był w większości gontem, później pokryty został eternitem. Usunięto również

ściany o konstrukcji ryglowej zastępując je murem z cegły. Świątynia jest obiektem jednonawowym ze stropem belkowo-de-skowym. Do nawy przylega wybudowana z kamienia polnego czworokątna wieża z ośmiobocznym hełmem, kryta gontem. Południową i północną ścianę wieży zdobią ostrołukowe blendy z otworami okiennymi w górnych partiach, poza tym w ścianie wieży od strony drogi znajdują się dwa długie wąskie okna. Umieszczony w wieży portal jest ostrołukowy, uskokowy, drugie ostrołukowe wejście do świątyni znajduje się w ścianie północnej. Okna nawy i prezbiterium ze współczesnymi witrażami są również ostrołukowe. Ściany nawy i prezbiterium posiadają przypory. Do ośmiobocznego prezbiterium przylegają przybudówki, w jednej mieści się zakrystia, w drugiej kotłownia. Dachy nad nawą, prezbiterium i przybudówkami są dwuspadowe. W obecnej formie tylko wieża i jego ogólna bryła zachowały swój dawny wygląd, wewnątrz kościoła natomiast po przebudowie utraciło zabytkowy charakter, wyposażenie obiektu jest w większości współczesne.

Poza oryginalną wieżę w kościele zachowały się: wczesnobarokowy ołtarz główny z pierwszej połowy XVII w., barokowa ambona z XVII w., dwa lichtarze z drugiej połowy XVII w., późnobarokowy lichtarz z początku XVIII w. oraz barokowa skrzynia z 1639 roku. Świątynia poświęcona została w 1963 roku. Wcześniej, do 1945 była zbozem protestanckim.

Jak podaje Ernst Müller, ewangelicka parafia w Stowięcinie należała do Synodu Słupsk Stare Miasto przy kościele św. Piotra (aktualne Najświętszego Serca Pana Jezusa). Urząd proboszczów sprawowali w niej: Dawid Farschbotter (wymieniany w 1589 roku), Jakob Celugius (wymieniany w 1612 roku), Johann Badius (wymieniany w 1617 roku), Adam Bartholomäi (wymieniany w 1666 roku), Michel Bartholomäi (1667?-1713), Joachim Christlieb Barnmasser (1713-1758), Christian Wilhelm Pomian Pesarovich (1757-1789), Paul Georg Philipp Mampe 1791-1843, Heinrich Eduard Meibauer (1843-1883), Hugo Karl Theodor Meibauer (1844-1920), Wilhelm Lüderwarldt (1922-1938) oraz Rudolf Kaun (1938-1940). Briggmann pisze, że jeszcze w XIX wieku modlono się w Stowięcinie po kaszubsku.

Kościół pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika, w Schematyzmie z 1949 roku ujęty został jako odrębna placówka duszpasterska licząca 711 wiernych, administrowana przez duszpasterza z Głównicy. Według akt archiwalnych Zgromadzenia Salezjańskiego, kościół obsługiwany był jednak przez księży z Głównicy. W porozumieniu z dziekanem słupskim, ks. Karolem Chmielewskim ustalono, że Stowięcino posiadające 1300 mieszkańców powinno stać się samodzielną placówką, a Cecenowo jego filią. Nominację na wikariusza współpracownika kościoła św. Ottona w Słupsku z rezy-

dencją w Stowięcinie otrzymał ks. Zygfryd Raiter z kurii gorzowskiej 30 sierpnia 1952 roku. Wkrótce dekretem z 5 grudnia 1952 roku przejął również jurysdykcję nad Cecenowem.

W 1949 roku do przynależnej kanonicznie do parafii św. Ottona w Słupsku placówki duszpasterskiej należało Stowięcino, odległa o pięć kilometrów Dargoleza, o trzy kilometry - Gątkowo i Górzyno, Michałowo, Szelewo, o kilometr - Górzyno Wieś, o pięć kilometrów - Gorzysław, o dwa kilometry - Podole Wielkie, o sześć - Prebędowo i o cztery - Reksin. W Schematyzmie z 1959 roku jako przynależne do Stowięciny wykazane są również miejscowości: Cecenowo (odległe o jedenaście kilometrów), Gostkowo (2,4 km), Michnowo (2 km), Rzechcino (4 km), Szelewo (2,2 km), Wolina (9 km), Radosław (3 km). W imieniu Towarzystwa Salezjańskiego parafią w Stowięcinie zarządzali jako proboszczowie: ks. Zygfryd Józef Raiter - 1952-1959 (samodzielny wikariusz, zm. 27. VI. 2000 r. w Płocku), ks. Alfred Piotrowicz 1959-1971 (najpierw samodzielny wikariusz, od 11. I. 1968 r. proboszcz, zm. 8. XI. 1977 r. w Warszawie), ks. Józef Żak 1971-1979, ks. Arkadiusz Dąbrowski 1979-1987, ks. Jan Jermak 1987-1995 i ks. Bogusław Dyś 1995-1998. Posługę duszpasterską proboszczów wspierali inni kapłani ze Zgromadzenia Salezjańskiego: ks. Henryk Frączek 1958-1960 oraz 1967-1968 (zm. 11. VIII. 1991 r. w Kutnie), ks. Tadeusz Maławski 1962-1963 (zm. 21. VI. 2005 r. w Swobnicy), ks. Zdzisław Kasprzak 1963-1964 (zm. 15. VIII. 1966 r. w Zakopanym), ks. Marian Barzowski 1964-1966, ks. Józef Urbanek 1966-1967 i 1970-1971, ks. Józef Żak 1967-1969 oraz ks. Tadeusz Rusiniak 1971-1972 (zm. 25. XI. 1988 r. w Trzcinnej).

Funkcję katechetów, opiekunów grup ministranckich, kościelnych, a nieraz organistów pełniło tu również siedemnastu odbywających praktykę pedagogiczno-duszpasterską (tzw. asystencję) kleryków salezjańskich, spośród których później święcenia kapłańskie przyjęli i w Zgromadzeniu pozostali: ks. Roman Rak 1953-1954, ks. Stanisław Trus 1954-1955, ks. Władysław Ciszewski 1957-1958, ks. Stanisław Sadowski 1961-1962, ks. Stanisław Bogdański 1962-1963, ks. Stanisław Ługowski 1964-1966, ks. Stanisław Warszawski 1964-1966.

Kościół filialny pw. św. Jana Bosko w Rzechcinie (parafia Stowięcino) powstał w wyniku połączenia i adaptacji na cele sakralne dwóch mieszkań, tzw. bliźniaków. Budynki te w 1990 roku przejął od Agencji Rolnej Skarbu Państwa ówczesny proboszcz ks. J. Jermak, jego też staraniem obiekt dostosowany został do sprawowania eucharystii. Błogosławieństwa kościoła dokonał natomiast podczas dokonywanej wizytacji w lutym 1998 roku bp pomocniczy diecezji pelplińskiej, Piotr Krupa.

Salezjanów w Stowięcinie już nie ma, ale jako widzialny ślad ich wieloletniej obecności w parafii pozostał pomnik zało-

żyiciela Zgromadzenia Salezjańskiego św. Jana Bosko. Inicjatorem budowy pomnika był ks. Arkadiusz Dąbrowski, jednak młodzież pracująca z tej parafii podsunęła temu proboszczowi myśl, by był to jej dar i sama zbierała fundusze. „W przekonaniu, że on jako genialny wychowawca młodych ludzi potrafi prowadzić bezpiecznie po własnych ścieżkach, wznieśliśmy ten pomnik, żarem młodych serc i pracowitych dłoni” - mówili później w swoim wystąpieniu reprezentanci młodzieży. Młodym pomagali starsi, głaz na cokół przywieziono z lasu, wyryto na nim napis stanowiący naczelną hasło ks. Bosko „Daj mi duszę...”, a z drugiej strony postumentu „Dar młodzieży 1981”. Wszystko to zanotowano w dokumencie, który włożono, w specjalnie do tego celu przygotowany otwór, zanim dwumetrową statuetkę, wykonaną przez artystę plastyka z Koszalina - Bolesława Gilewicza - osadzono na dwumetrowym cokole: „Roku Pańskiego 1981 w miesiącu wrześniu, gdy Ojcem Świętym był rodak Jan Paweł II, biskupem diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej Ignacy Jeż, Inspektorem św. Wojciecha zarządzał ks. Henryk Jacienciuł, dziekanem i dyrektorem wspólnoty był ks. Ignacy Czarnota, a proboszczem parafii Stowięcino ks. Arkadiusz Dąbrowski, w 80. rocznicę rozpoczęcia działalności Salezjanów w Polsce i 30. rocznicę pracy w Stowięcinie - młodzież parafii w darze i hołdzie swojemu patronowi i wychowawcy, ten pomnik funduje, podejmując troskę o: Świętość, Mądrość, Zdrowie. Podpisy: ks. A. Dąbrowski, Bolesław Gilewicz, Zdzisław Drywa (wojewódzki konserwator zabytków z Koszalina). Stowięcino, w dniu Imienia NMP 12.IX.1981 roku”. Poświęcenia dokonał 27 września tego samego roku ks. insp. H. Jacienciuł, a znany i ceniony poeta ks. Stefan Prus SDB z Łodzi napisał na tę okoliczność specjalny wiersz pt. „Książd Bosko ze Stowięciny”.

W 1998 roku ks. Bogusław Dyś w imieniu Towarzystwa Salezjańskiego przekazał parafię Stowięcino Diecezji Pelplińskiej. Władze diecezjalne na proboszcza wyznaczyły ks. Piotra Sławomira Szutę.

Po II wojnie światowej parafia w Głównicy znajdowała się w granicach ustanowionej 15 sierpnia 1945 roku przez ówczesnego Prymasa Polski kard. Augusta Hlonda Administracji Apostolskiej Kamieńskiej, Lubuskiej i Prałatury Pilskiej - przekształconej w 1951 roku w Ordynariat Gorzowski - nazywany potocznie Diecezją Gorzowską. Następnie na mocy bulli papieża Pawła VI z 28 czerwca 1972 roku Episcoporum Poloniae coetus weszła w skład wydzielonej z tegoż Ordynariatu Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej, a po ogłoszeniu 25 marca 1992 roku bulli Jana Pawła II, Totus Tuus Poloniae Populus stanowi część Diecezji Pelplińskiej.

Eugeniusz Wiąrowski, Kobylnica